

ANKARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ ÖNERİSİ YAZIM KILAVUZU

Yüksek lisans ve doktora tezlerinin yazımına, bu tezlerin yazım sürecine (izlenecek aşamalara) ilişkin ön bilgiler veren ya da tezin yol haritasını çizen “Tez Önerisi”nin hazırlanması ile başlanmalıdır. Tezsiz yüksek lisans projeleri için öneri hazırlamaya gerek yoktur. Aşağıda tez önerisi hazırlanırken uyulması gereken noktalar sunulmuştur:

- Tez önerisi A4 boyutunda, birinci kalite hamur beyaz renk kâğıda basılmalıdır.
- Tez önerisi, kapak da dâhil olmak üzere Times New Roman yazı karakterinde, 12 punto büyüklüğünde, 1.5 satır aralığında ve paragrafların ilk satırları yedi harf içeriden başlanarak yazılmalıdır.
- Tez önerisinin yazı alanı, kâğıdın sol ve sağ kenarlarından 3 cm, üst ve alt kenarlarından ise 2.5 cm boşluk olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Tez önerisinin başlığı (adı); tezin içeriğini yansıtmalı, 15 sözcüğü geçmemeli ve ters piramit (gittikçe daralan satırlar) biçiminde yazılmalıdır. Başlıktaki sözcük sayısı zorunlu durumlarda Enstitü onayı alınmak koşuluyla 20 sözcüğe kadar çıkarılabilir. Başlık; matematiksel formül, simge ve kısaltma içermemeli, başlıkta “... Konusuna İlişkin Bir Çalışma”, “... Konusuna İlişkin Bir Araştırma”, “... İli Örneği”, “... Açısından İncelenmesi”, “... Sınıf Ders Kitabı Örneği” gibi ifadelerle yer vermekten olabildiğince kaçınılmalıdır. Tez İzleme Komitesi toplantılarında ve tez savunma sınavında jüri üyelerinden gelecek öneriler doğrultusunda tez başlığında gerekli değişiklikler yapılabilir.
- Tez önerisinin tümünde (kapak hariç) sayfa numaraları 1’den başlayarak alt ortada verilmelidir.
- Tez önerisi yazım ve noktalama kurallarına uygun ve üçüncü tekil kişi ağzından yazılmalıdır. Ancak bazı araştırma yaklaşımlarında birinci tekil kişi ağzı kullanılabilir.
- Tez önerisinin “Giriş” (“problem”, “amaç”, “önem”, “sayıltılar” (varsa), “sınırlılıklar” ve “tanımlar”) ve “Yöntem” (“araştırmanın modeli”, “evren ve örneklem/çalışma grubu/çalışma belgesi/denekler”, “verilerin toplanması”, “verilerin çözümlenmesi” ve “çalışma planı”) başlıkları altındaki açıklamalarda “gelecek zaman”; diğer yerlerde (problem başlığı altında yapılan kuramsal/kavramsal bilgiler ile ilgili araştırmalara ilişkin tartışmalar) ise “geniş zaman” kipi kullanılmalıdır. Ancak bazı araştırma yaklaşımlarında diğer zaman kipleri kullanılabilir.

- Tez önerisinde “İçindekiler” sayfası, “Kuramsal/Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar”, “Bulgular ve Yorumlar” ile “Sonuçlar ve Öneriler” bölümleri yer almamalıdır.

- Tez önerisinde, tezdten farklı olarak “Çalışma Planı” yer almalıdır.

- Tez önerisi, “Kapak”, “Kaynaklar” ve “Ekler” (varsa) hariç 15-20 sayfa arasında olmalıdır.

- Tez önerisinde bütün ana ve alt başlıklardan sonra en az iki satırlık açıklayıcı bir giriş paragrafı yazılmalıdır.

- Tez önerisinde başlıklardan önce iki satır, başlıklardan sonra tek satır aralığı boşluk bırakılmalıdır.

- Tez önerisindeki tablolarda tek satır aralığı kullanılmalıdır.

- Kaynaklarda her bir kaynak tek satır aralığı ile yazılmalı, kaynaklar arasında tek satır aralığı ve 0 nk boşluk bırakılmalıdır.

- Ekler (varsa) tek satır aralığında yazılmalıdır.

- Yukarıda belirtilen durumlar dışında kalan konularda “Tez Yazım Kılavuzu”nda belirtilen kurallara uyulmalıdır.

Tez önerisinde bulunması gereken bölümler ve bu bölümlerin altındaki başlıklar şunlardır:

Ön Bölüm

Kapak

Ana Bölüm

Giriş

Problem

Amaç

Önem

Sayıtlılar (Varsa)

Sınırlılıklar

Tanımlar

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu / Çalışma Belgesi / Katılımcılar /

Denekler

Verilerin Toplanması

Verilerin Çözümlemesi

Çalışma Planı

Arka Bölüm

Kaynaklar

Ekler (Varsa)

Aşağıda bu bölümler kısaca açıklanmıştır.

Kapak

Tez önerisinin kapağı Times New Roman yazı karakterinde, 12 punto büyüklüğünde, büyük harflerle, koyu ve tek satır aralığında yazılmalıdır. Kapakta yazı alanı ortalanmış olarak kurum adı (Üniversite/Enstitü, Anabilim Dalı, Program), tez önerisinin adı, tez önerisinin düzeyi (Yüksek Lisans/Doktora), tez önerisi yazarının adı ve soyadı, danışmanın adı ve soyadı şehir adı ve tarih (Ay ve Yıl) olmak üzere altı öge yer alır.

Giriş

Girişte problem, amaç, önem, sayılılar (varsa), sınırlılıklar ve çalışmada geçen kavramların tanımları başlıklar biçiminde yer almalıdır. Aşağıda bu başlıklara ilişkin kısa açıklamalara yer verilmiştir.

Problem

Problem, çalışmanın amacına uygun kuramsal ya da kavramsal bilgiler ve ilgili araştırmalarla desteklenerek genelden özele doğru yazılmalı; genel hatlarıyla araştırmanın yürütülme gerekçesini mutlaka içermeli ve araştırmacının kendi özgün problem cümlesi ile bitirilmelidir.

Amaç

Amaç cümlesi, probleme çözüm aramak üzere araştırmanın sonunda ulaşılması istenen hedef ve ilgili değişkenler belirtilerek; somut, genel ve düz cümle biçiminde ifade edilmelidir. Amaçta, genel amacın yanında ayrıntılı ve ölçülebilir alt amaçlar da bulunmalıdır. Genel amaca ilişkin ayrıntılı alt amaçlar, araştırmanın türüne ve modeline uygun olarak maddeleştirilmiş sorular ya da denenceler biçiminde belirtilir.

Önem

Önemde araştırma sonuçlarının kurama ya da uygulamaya katkıları ile bu sonuçların hangi sorunların çözümünde ve nasıl kullanılabileceği açıklanmalıdır.

Sayıtlar (Varsa)

Araştırmayı etkileyeceği düşünülen, doğruluğundan büyük ölçüde emin olunan denenmeyen/denenemeyen yargılar sayıtlı olarak yazılmalıdır. Doğru kabul edilip denenmediği için araştırmada sayıtları olabildiğince az sayıda tutmak, gereksiz yere çoğaltmamak araştırma sonuçlarının geçerliği açısından önemlidir.

Sınırlılıklar

Araştırmada ele alınan problemin değişkenlerine ve araştırmanın yöntemine ilişkin sınırlılıklar olabilir. Bu sınırlılıklar zaman, maliyet ve değişkenlerin kontrolüne bağlı olarak da ortaya çıkabilir. Sınırlılıklar, araştırmacının yapmak isteyip de çeşitli nedenlerle yapamadığı durumların belirtilmesidir.

Tanımlar

Araştırmada sık kullanılan, yanlış anlamalara ve değişik yorumlara neden olabilecek kavramların; özellikle de tezin başlığında geçen kavramların tanımları verilmelidir. Tanımlar, belli soyut kavramlara açıklık getirmek amacıyla, ikinci bir yorumu gerektirmeyecek biçimde, açık, ölçülebilir ve araştırmaya özgü olmalıdır. Bu tür tanımlar, işlevsel ya da başka bir deyişle işevuruk (operasyonel) tanımlar olarak adlandırılır. Kavramların kaynak kullanılarak “kavramsal tanımları”nın yapılması söz konusu olabileceği gibi, yine de çalışma açısından değerli ve açıklayıcı tanımların “işevuruk tanımlar” olduğu unutulmamalıdır.

Yöntem

Yöntemde, “Araştırmanın Modeli”, “Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu/Çalışma Belgesi/Katılımcılar/Denekler”, “Verilerin Toplanması”, “Verilerin Çözümlemesi” başlıkları yer almalıdır. Aşağıda, sözü edilen başlıklara ilişkin açıklamalar yer almalıdır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli, araştırmanın amacına ulaşılmasını sağlayacak en uygun ve ekonomik tasarımdır. Bu başlık altında öncelikle çalışmanın türüne (nicel, nitel ya da karma) değinilmeli, ardından söz konusu türler içinde yer alan modellerden (desenlerden) hangisine uygun olduğu belirtilmeli ve modelin temel özelliklerinden, seçilme nedeninden ve yararlarından söz edilmelidir.

Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu/Çalışma Belgesi/Katılımcılar/Denekler

Bu başlık altında tez önerisinin amacına uygun olarak “Evren ve Örneklem”, “Çalışma Grubu”, “Çalışma Belgesi”, “Katılımcılar” ve “Denekler” başlıklarından uygun olan biri kullanılmalı; araştırmada yer alacak çalışma grubunun seçilme sürecine ve bunların temel özelliklerine ilişkin ayrıntılı bilgilere yer verilmelidir. Evrenden örneklem alma yoluna gidilecekse evren tanımlanmalı, örnekleme yöntemine ve örneklem büyüklüğünün hesaplanmasına ilişkin bilgiler verilmelidir. Ayrıca, evren üzerinde çalışılacaksa evrenin, örneklem alma yoluna gidilecekse örneklemin ya da çalışma grubunun araştırma açısından önemli bazı özelliklerine (değişkenlerine) ilişkin dağılımları gerekirse tablolar halinde sunulmalıdır.

Verilerin Toplanması

Bu başlık altında araştırmanın alt amaçlarına dönük olarak veri toplama sürecinde gerçekleştirilecek işlemlere ayrıntılı olarak yer verilmelidir. Öncelikle hangi verilere gereksinim duyulacağı ve bu verilerin nasıl toplanacağı ya da elde edileceği açıklanmalıdır. Verilerin toplanmasına ilişkin süreçte yapılacak işlemlere (geliştirme, uyarlama, izin/onay alma vb.) değinilmeli; izin/onay belgelerinin alınacağı belirtilmelidir.

Verilerin Çözümlemesi

Bu başlık altında, araştırmanın alt amaçlarında yer alan her bir sorunun yanıtlanmasına ya da denencelerin test edilmesine karşılık gelecek veri çözümleme teknikleri belirtilmeli; tekniğin seçilme gerekçesi ve sayıtların test edilmesine ilişkin işlemler yer almalıdır. Çözümleme için benimsenen manidarlık düzeyi ve varsa kullanılan paket programlar da bu başlık altında belirtilmelidir.

Çalışma Planı

Bu başlık altında araştırmanın yürütülmesi sürecinde yer alacak olası “iş tanımlarına” (etkinlikler) göre düzenlenmiş “zaman” (hangi aylar arasında yürütüleceği) ve “süre” (kaç ayda tamamlanacağı) planlaması tablo olarak verilmelidir. Tabloda yer alan iş tanımları ile zaman ve süre ayarlamaları her tez için farklılık gösterebilir. Tablo 1’de bir tezin yürütülmesi sırasında yapılacak olası işlere ilişkin zaman ve süre belirtilerek hazırlanmış bir örnek sunulmuştur.

Tablo 1

Çalışma Planı

İş Tanımı	Zaman	Süre
Alanyazın Taraması	Ay – Ay Yıl	X Ay
Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi/Uyarlanması	Ay – Ay Yıl	X Ay
Veri Toplama Araçlarının Uygulanması	Ay – Ay Yıl	X Ay
Verilerin Çözümlemesi	Ay – Ay Yıl	X Ay
Tezin Raporlaştırılması	Ay – Ay Yıl	X Ay
Toplam		X Ay

Kaynaklar

Tez önerisinde metin içi kaynak gösterimi ve “Kaynaklar”ın yazımı Tez Yazım Kılavuzuna uygun bir biçimde yapılmalıdır. Kaynaklar ayrı bir sayfadan başlamalıdır.

Ekler (Varsa)

Ek başlıkları EK 1, EK 2, EK 3, EK 4 şeklinde adlandırılmalıdır.

KAYNAKLAR

American Psychological Association. (2010). *Publication manual* (6th edition). Washington, DC: American Psychological Association.

American Psychological Association. (2012). *APA style guide to electronic references* (6th edition). Washington DC: American Psychological Association.

Türk Dil Kurumu. (2018). *Yazım Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.